

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 10/2000 vp

Hallituksen esitys eurooppalaista tutkimus- ja teknologiayhteistyöjärjestelmää koskevan puitesopimuksen sekä siihen liittyvän Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä kesäkuuta 2000 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eurooppalaista tutkimus- ja teknologiayhteistyöjärjestelmää koskevan puitesopimuksen sekä siihen liittyvän Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä (HE 76/2000 vp).

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti puolustusvaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PuVL

5/2000 vp), joka on tämän mietinnön liitteenä. Ulkoasiainvaliokunta on 22 päivänä syyskuuta pyytänyt asiasta lausunnon perustuslakivaliokunnalta. Lausunto (PeVL 38/2000 vp) on tämän mietinnön liitteenä.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yksikön päällikkö Pilvi-Sisko Vierros-Villeneuve, ulkoasiainministeriö
- kaupallinen neuvos Arto Koski, puolustusministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Roomassa 16 päivänä marraskuuta 1998 Suomen tasavallan hallituksen ja Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän (Western European Armaments Group, WEAG) jäsenmaiden välillä tehdyn eurooppalaista tutkimus- ja teknologiayhteistyöjärjestelmää koskevan puitesopimuksen sekä siihen liittyvän Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kan-

sainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen.

Sopimus sisältää määräykset Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän tarkkailijamaiden osallistumisesta Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän puitteissa toteutettavaan tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus puitesopimuksen ja liitekirjeen nojalla sovellettavaan Länsi-Euroopan unionin (Western European

Union, WEU) sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tar-

koitettu tulemaan voimaan 30 päivän kuluttua siitä kun mainittu Rooman sopimus on hyväksyty.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Suomen sekä Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän välillä tehty eurooppalaista tutkimus- ja teknologiayhteistyötä koskeva puitesopimus (ns. Socrate-sopimus) sisältää määräykset Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän tarkkailijamaiden osallistumisesta ryhmän puitteissa toteutettavaan tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

Valiokunta pitää sopimusjärjestelyihin osallistumista Suomen kannalta perusteltuna, koska ne mahdollistavat Suomen osallistumisen eurooppalaiseen tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön. Tämä yhteistyö mahdollistaa suomalaisten osapuolten osallistumisen sellaisiin tutkimushankkeisiin, joita ei olisi mahdollista toteuttaa pelkästään suomalaisten resurssien turvin.

Suomi on 13 päivänä marraskuuta 2000 pidetyn Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän ministerikokouksen yhteydessä hyväksytty WEAG:n täysjäseneksi. Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan täysjäsenyys ei poista tarvetta voimaansaattaa Socrate-sopimus sekä siihen Suomen liitekirjeen kautta liittyvät Pariisin vuonna 1955 tehdyn Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen määräykset.

Nyt käsiteltävänä oleva sopimuskokonaisuus perustuu tilanteeseen, jossa Suomi oli WEAG:n tarkkailijajäsen. Valiokunta katsoo, että valtioneuvoston on selvitettävä, aiheuttaako Suomen täysjäsenyys WEAG:ssä tarpeita muuttaa Suomen sopimusjärjestelyitä ja tarvittaessa tuotava eduskunnan suostumusta vaativat sopimukset eduskunnan käsiteltäväksi.

Sopimuskokonaisuus johon Suomi on hallituksen esityksellä sitoutumassa, on oikeudellisesti monimutkainen. Valiokunta katsoo, että

hallituksen esitys ei selvitä riittävästi sopimuskokonaisuutta ja sen eri osien merkitystä. Esitys ei myöskään sisällä kaikkia sopimuskokonaisuu- den kannalta merkityksellisinä pidettäviä sopimustekstejä.

Esityksen perustelut sisältävät eräitä Socrate-sopimuksen liitteitä, esimerkiksi lomakkeen jolla ilmoitetaan laskuista vastaavat kansalliset viranomaiset. Toisaalta esityksestä puuttuu esimerkiksi sellaisia sopimusjärjestelyn kannalta olennaisia tekstejä, kuten Länsi-Euroopan puolustusmateriaalijärjestön (Western European Armaments Organisation, WEAO) perustamista koskevat sopimukset marraskuulta 1996, joiden nojalla WEAO:sta muodostettiin oikeushenkilö WEU:n oikeudellista asemaa koskevan vuoden 1955 Pariisin sopimuksen alaisuuteen. Niiden vaikutus sopimusjärjestelyyn selvitetään pääpiirteittäin esityksen perusteluissa.

Valiokunta yhtyy myös perustuslakivaliokunnan lausuntoon sisältyvään kantaan, jonka mukaan esityksen perusteluissa on tehty niukasti selkoa sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvista määräyksistä samoin kuin siitä, miksi sopimukseen on tarpeen saada eduskunnan suostumus. Esityksestä ei myöskään perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan riittävällä tarkkuudella ilmene, miltä osin sopimuksen määräykset on tarkoitettu lailla voimaansaattaviksi. Ulkoasiainvaliokunta pitää perustuslakivaliokunnan lailla tärkeänä, että edellä mainittuihin seikkoihin kiinnitetään huomiota kansainvälisten velvoitteiden hyväksymistä ja voimaansaattamista koskevia hallitusten esityksiä laadittaessa.

Ulkoasiainvaliokunta on muuttanut sopimusten hyväksymisponsia sekä voimaansaattamis- lain nimikettä ja sisältöä perustuslakivaliokun- nan lausunnossa esitetyllä tavalla.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy Roomassa 16 päivänä marraskuuta 1998 Suomen tasavallan hallituksen ja Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaiden välillä tehdyn eurooppalaista puolustusmateriaalitutkimusta ja teknologiaa koskevan puitesopimuksen,

että eduskunta hyväksyy 16 päivänä marraskuuta 1998 tehdyn liitekirjeen mukaisesti Pariisissa 11 päivänä touko-

kuuta 1955 Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen soveltamisen siltä osin kuin sopimus liittyy Suomen tasavallan hallituksen ja Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaiden välillä tehdyn eurooppalaista puolustusmateriaalitutkimusta ja teknologiaa koskevan puitesopimuksen täytäntöönpanoon ja

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän kanssa tehdyn eurooppalaista tutkimus- ja teknologiayhteistyöjärjestelmää koskevan puitesopimuksen sekä siihen liittyvän liitekirjeen nojalla sovellettavan Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaan säädetään:

1 §

Roomassa 16 päivänä marraskuuta 1998 Suomen tasavallan hallituksen ja Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän välillä tehdyn eurooppalaista puolustusmateriaalitutkimusta ja teknologiaa koskevan puitesopimuksen sekä siihen liittyvän 16 päivänä marraskuuta 1998 päivätyn liitekirjeen nojalla Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansain-

välisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 ja 3 §
(Kuten HE)

UaVM 10/2000 vp — HE 76/2000 vp

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Liisa Jaakonsaari /sd	Outi Ojala /vas
vpj.	Henrik Lax /r	Kalevi Olin /sd
jäs.	Ulla Anttila /vihr	Mirja Ryyänen /kesk
	Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk	Hannu Takkula /kesk
	Antti Kalliomäki /sd	Martti Tiuri /kok
	Bjarne Kallis /skl	Ben Zyskowicz /kok (osittain)
	Antero Kekkonen /sd	vjäs. Petri Neittaanmäki /kesk.
	Juha Korkea-aho /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Antti Pelttari.